

Beredningen mänskliga rättigheters
samråd funktionshinder
2024-05-20

Västra Götalandsregionen
Handläggare: Ylva Bryngelsson
Telefon: 0700-20 77 37
E-post: ylva.bryngelsson@vgregion.se

Västra Götalandsregionens bidrag till genomförandet av Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning antogs av Förenta nationerna (FN) 2006. Sedan 2009 är Sverige juridiskt bunden av konventionen och offentlig sektor, bland annat VGR, ansvarar för genomförandet. Konventionens syfte är att stärka skyddet av de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning. Den fokuserar på icke-diskriminering och listar nödvändiga åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Vart fjärde år granskar FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD) hur Sverige genomför och efterlever konventionen. En ny granskningsrapport kom våren 2024 och innehåller rekommendationer kring identifierade brister.

VGR:s beredning för mänskliga rättigheters samråd funktionshinder har läst och diskuterat granskningsresultatet och vill uppmärksamma ett antal kommentarer och rekommendationer som särskilt berör VGR. Merparten av rekommendationerna ligger på en övergripande strategisk nivå.

Rekommendationerna har bäring på Mål för social hållbarhet 2030 som är en del av VGR:s hållbarhetsmål och antogs av regionfullmäktige 2021. Funktionshinderperspektivet berörs särskilt kopplat till målen om Hälsa och välbefinnande, Jämlikhet och lika rättigheter samt Tillit, trygghet och delaktighet.

CRPD:s kommentarer och rekommendationer - urval

Samråd funktionshinder vill särskilt uppmärksamma nedanstående aspekter från CRPD:s granskning utifrån VGR:s ansvar och rådighet.

CRPD uttrycker oro för och rekommenderar insatser kring:

- betydelsen av systematisk dialog med funktionshinderorganisationer, inklusive organisationer för personer med intellektuell och/eller psykosocial funktionsnedsättning, kvinnor, barn och nationella minoriteter med funktionsnedsättning i frågor som berör dem. CRPD rekommenderar utveckling av arbetet med samråd och andra former av dialog med funktionshinderorganisationer. Kraven på systematisk delaktighet i planering, utformning och uppföljning av tillgänglighet, vårdprocesser och arbetsätt inom hälso- och sjukvården bör särskilt stärkas.
- att det behöver säkerställas att personer med funktionsnedsättning har jämlik tillgång till information, hjälpmedel och hälso- och sjukvård. Personer med funktionsnedsättning ska också ha jämlik tillgång till fritids- och kulturaktiviteter.
- att det behöver säkerställas att information till allmänheten erbjuds i tillgängliga format och genom tekniska hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning.
- att det behövs ytterligare informationsinsatser för att undanröja fördomar, negativa stereotyper, skadliga sedvänjor etcetera inom offentlig verksamhet. CRPD rekommenderar utökad utbildning kring funktionsnedsättningar till tjänstepersoner och hälso- och sjukvårdspersonal samt beslutsfattare.
- att funktionshinderperspektiv och universell utformning behöver integreras i styrdokument, riktlinjer och rutiner inklusive vid offentlig upphandling.
- att funktionshinderperspektivet behöver integreras i strategier som berör hot mot folkhälsan, klimatförändringar och krishantering. Det behöver också säkerställas att kommunikation vid hot mot folkhälsa, kris- och risksituationer är tillgänglig och begriplig för personer med funktionsnedsättning, särskilt personer med intellektuell och/eller psykosocial funktionsnedsättning och neurodivergenta personer.
- att föräldrar till barn med funktionsnedsättning, särskilt barn med intellektuell och/eller psykosocial funktionsnedsättning, neurodivergenta barn, inklusive autistiska barn och barn med Downs syndrom, idag inte får tillräcklig information och erforderligt stöd av sjukvårdspersonal.
- att barn med funktionsnedsättning utsätts för diskriminering bland annat när det gäller utbildning, tillgång till stöd och personlig assistans samt är utsatta för misshandel, våld och övergrepp inklusive sexuellt våld på institutioner. De rekommenderar även insatser för att säkerställa barn

med funktionsnedsättningars rätt till hjälpmedel, information och delaktighet i enlighet med barnkonventionen.

- rättigheterna för kvinnor och flickor med funktionsnedsättning och noterar brist på uppdelad data och analys som synliggör skillnader mellan kvinnor och män, flickor och pojkar med funktionsnedsättning.
- användningen av tvångsåtgärder och restriktioner samt att ECT och medicinsk behandling sker utan samtycke för barn och vuxna med funktionsnedsättning i gruppboenden, särskilda boenden och institutioner, inklusive psykiatriska institutioner.
- att negativa attityder mot personer med funktionsnedsättning förmedlas vid fosterdiagnostik och abortrådgivning.
- rättigheterna för personer med funktionsnedsättning i arbetslivet. CRPD rekommenderar att tillgänglighet och rimliga anpassningsåtgärder på arbetsplatser säkerställs.

Samråd funktionshinder ser sammanfattande, utifrån CRPD:s granskning, att kännedomen om och genomförandet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i VGR behöver öka.

Mer information:

[Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning](#)

[FN:s rekommendationer till Sverige 2024 \(engelska\)](#)